

Dostępne online www.sciencedirect.com

ScienceDirect

journal homepage: www.elsevier.com/locate/pepo

Praca poglądowa/Review

Nagrywanie wizyt lekarskich przez pacjentów lub ich bliskich

Recording medical consultations by the patients or their relatives

Iwona Wrześniewska-Wal¹, Anna Augustynowicz^{1,*}, Aleksandra Czerw², Mariola Kowalska²

¹Zakład Ekonomiki, Prawa i Zarządzania, Szkoła Zdrowia Publicznego, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie, Polska

²Zakład Zdrowia Publicznego, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Warszawa, Polska

INFORMACJE O ARTYKULE

Historia artykułu:

Otrzymano: 14.06.2016

Zaakceptowano: 15.06.2016

Dostępne online: 23.06.2016

Słowa kluczowe:

- pacjent
- nagrywanie lekarzy
- dowód
- tajemnica lekarska

Keywords:

- Patients
- Recording doctors
- Evidence
- Doctor-patient confidentiality

A B S T R A C T

Recording doctors by the patients may be recognised as a violation of the recorder's personal interests which may result in a financial compensation liability. Also publishing and distributing such recordings without the doctor's knowledge and consent is a violation of the law. At the same time rerecording the conversations that the recorder does not participate in and is not authorised to obtain information from is a crime. The above does not apply when it is the patient who is recording his/her own medical consultation. If the recording takes place with the doctor's knowledge and consent then such recording can be admitted as evidence in legal proceedings. However if the patient records the consultation without the attending medical personnel's knowledge and consent, courts weigh the value of such materials as evidence differently. Such recordings may be admitted as evidence in trial.

© 2016 Polish Pediatric Society. Published by Elsevier Sp. z o.o. All rights reserved.

Wstęp

Nagrywanie lekarzy przez pacjentów bądź ich bliskich może być podyktowane różnymi przyczynami. Może to być chęć uzyskania „dowodu” w razie nieprawidłowego postępowania

lekarza czy ponownego zapoznania się z przekazywanymi informacjami w celu lepszego ich zrozumienia. A czasami uleganie pewnym trendom – bo inni tak robią. W wielu przypadkach lekarz nie jest informowany o tym, że jest nagrywany. Z całą pewnością nagrywanie lekarzy, bez ich zgody i wiedzy, narusza dobre obyczaje i normy etyczne.

* Adres do korespondencji: Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, ul. Kleczewska 61/63, 01-826 Warszawa, Polska. Tel.: +48 22 56-01-131.

Adres email: aaugustynowicz@poczta.onet.pl (A. Augustynowicz).

<http://dx.doi.org/10.1016/j.pepo.2016.06.008>

0031-3939/© 2016 Polish Pediatric Society. Published by Elsevier Sp. z o.o. All rights reserved.

Powstaje pytanie, czy takie działanie narusza przepisy prawa? Wątpliwości dotyczą tego, czy uzyskane nagranie może stanowić w sądzie dowód przeciwko lekarzowi? Istotna jest także kwestia ewentualnych zachowań lekarza w razie uzyskania przypuszczenia o tym, że jest nagrywany. I wreszcie, czy lekarz może nagrywać pacjenta i ewentualnie wykorzystać to nagranie w sądzie?

Prawo do prywatności a prawo do nagrywania

Zgodnie z art. 47 Konstytucji RP [1], każdy ma prawo do ochrony życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Prywatność zakłada uprawnienie jednostki do takiego kształtowania sfery życia prywatnego, aby była ona niedostępna dla innych i wolna od ingerencji [2]. W związku z tym należy uznać, że prywatność jest dobrem samoistnym, przyrodzonym i stałym, wyrażającym się przez sferę odosobnienia przysługującą każdej jednostce, w obrębie której jednostka, korzystając z prawa do prywatności, kreuje własną osobowość, decyduje o sprawach osobistych – fizycznych i psychicznych – wtedy, gdy sobie tego życzy, a także chroni prywatność, gdy ta jest naruszana [3]. Strefa prywatności to nie tylko kryterium czy cecha poszczególnych dóbr osobistych, ale samodzielne dobro osobiste [4]. Z dobrem tym ściśle związane są konstytucyjne gwarancje przekazywania informacji. Ludzie porozumiewają się pomiędzy sobą, wykorzystując najróżniejsze techniki i metody, co bezpośrednio wpływa na odbiór i recepcję nadawanego komunikatu. Art. 49 Konstytucji RP zapewnia wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się. Prawo to pojmowane jest bardzo szeroko. Obejmuje różne formy komunikacji między ludźmi. Mieści się w nim tajemnica korespondencji, tajemnica rozmów telefonicznych, a także innych form przekazu, takich jak nagrywanie. Ograniczenie tego prawa może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie. Wspomnianą powyżej regulacją jest *Ustawa o ochronie danych osobowych* [5], która definiuje dane osobowe i zakres ich ochrony. Za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Jednocześnie w art. 3a ust. 1 pkt. 1 te same ustawy czytamy, że jej przepisów nie stosuje się do osób fizycznych, które przetwarzają dane wyłącznie w celach osobistych lub domowych.

Nie oznacza to jednak, że nagrywanie lekarzy bez ich wiedzy i zgody pozostaje poza ochroną prawną. Takie działanie może być uznane za ingerencję w dobra osobiste osoby nagrywanej, co skutkować może m.in. obowiązkiem zapłaty zadośćuczynienia pieniężnego (art. 24 k.c. [6]). Potwierdził to Sąd Apelacyjny w Warszawie [7], który uznał, że prawo do swobody wypowiedzi, wyboru rozmówcy i tajemnicy rozmowy jest prawem powszechnie szanowanym i respektowanym i pozostaje pod ochroną art. 23 k.c.

Podśluch – przepisy karne

Wedle *Kodeksu karnego* [8] uzyskanie dostępu do informacji nieprzeznaczonej dla sprawy (tzn. nieadresowanej do niego) podlega penalizacji. Art. 267 § 3 k.k. stanowi, że

każdy, „kto w celu uzyskania informacji, do której nie jest uprawniony, zakłada lub posługuje się urządzeniem podsłuchowym, wizualnym albo innym urządzeniem lub oprogramowaniem” podlega karze grzywny, karze ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat dwóch. Urządzenie podsłuchowe, wizualne lub inne w rozumieniu art. 267 § 3 k.k. to każde urządzenie, za pomocą którego można uzyskać informację (kamera, telefon, dyktafon, program komputerowy itd.). Penalizowane jest samo założenie lub posługiwanie się urządzeniem i nie jest konieczne wykazanie, by sprawca uzyskał dostęp do informacji (musi jednak działać w celu jej uzyskania). Przepisy te dotyczą jednak wyłącznie podsłuchiwanie osób trzecich przez osobę, która nie ma do tego uprawnienia, a więc podsłuchiwanie rozmów, w których osoba rejestrująca nie uczestniczy i do uzyskiwania w ten sposób informacji nie jest uprawniona. Bezprawność czynu jest uchylona, jeżeli zapoznanie się z treścią korespondencji, kontrola i utrwalanie rozmów telefonicznych lub obrazu oraz uzyskiwanie informacji za pomocą urządzeń specjalnych dokonane jest przez organ ścigania, prokuraturę lub sąd na podstawie decyzji określonej przez obowiązujące prawo, w sposób przewidziany w odpowiednich przepisach [9]. W innych przypadkach założenie podsłuchu jest przestępstwem. Omawiane przestępstwo jest występkiem umyślnym, przy czym konieczny jest zamiar kierunkowy, tj. sprawca musi działać „w celu” uzyskania informacji. Zatem założenie podsłuchu w gabinecie lekarskim spełnia znamiona czynu zabronionego, tym bardziej, że osoba dopuszczająca się takiego zachowania pozyskuje informacje dotyczące stanu zdrowia innych pacjentów. Przestępstwa z art. 267 k.k. ścigane są wyłącznie na wniosek pokrzywdzonego. W sytuacji, gdy pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy nagrywa przebieg swojej wizyty lekarskiej, nie jest on objęty tą regulacją. Nagrywanie rozmów, w których się uczestniczy, nie może być uznane na gruncie art. 267 k.k. za przestępstwo.

Wartość dowodowa nagrań w sprawach cywilnych

Dowodem jest informacja mająca swoje oparcie w rzeczywistości. Przedmiotem dowodu (a więc informacji zgłaszanej sądowi przez stronę) mogą być tylko fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.) [10]. Przepis art. 227 k.p.c. określa przedmiot postępowania dowodowego prowadzonego przez sąd przez wskazanie, jakie fakty mają „zdatność” dowodową, a więc jakie zjawiska świata zewnętrznego, jakie okoliczności oraz stany i stosunki są przedmiotem dowodzenia w procesie cywilnym, a ściślej, w konkretnej sprawie przedstawionej do rozstrzygnięcia [11]. Co do zasady, za przedmiot dowodu uznaje się fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Można także posługiwać się środkami dowodowymi, nawet jeśli przepisy *Kodeksu postępowania cywilnego* nie wymieniają danego środka dowodowego (art. 309 k.p.c.). Powstaje zatem pytanie, czy nagranie rozmowy pomiędzy pacjentem lub jego przedstawicielem ustawowym a lekarzem może stanowić dowód? Nagranie stanowi dozwolony środek dowodowy, albowiem na zasadzie art. 308 § 1 k.p.c. sąd może dopuścić dowód z filmu, płyt lub taśm dźwiękowych i innych przyrządów

Download English Version:

<https://daneshyari.com/en/article/2678575>

Download Persian Version:

<https://daneshyari.com/article/2678575>

[Daneshyari.com](https://daneshyari.com)